

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.04.1982, sp. zn. Tzv 4/82, ECLI:CZ:NS:1982:TZV.4.1982.1

Číslo: 13/1983

Právní věta: II. Výkon trestu odnětí svobody ve vojenském nápravném útvaru je pro odsouzeného příznivější než výkon trestu v první nápravně výchovné skupině. Odvolací soud může proto zařadit obžalovaného k výkonu trestu do první nápravně výchovné skupiny místo do vojenského nápravného útvaru jen na podkladě odvolání prokurátora podaného v neprospěch obžalovaného.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.04.1982

Spisová značka: Tzv 4/82

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zákaz reformace in peius

Předpisy: 140/1961 Sb. § 35 odst. 1
§ 39a odst. 5
§ 49 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 13/1983 sb. rozh.

I. Orgány činné v trestním řízení jsou ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. povinny zjišťovat i skutečnosti potřebné pro výrok o způsobu výkonu trestu odnětí svobody podle § 39a odst. 5 tr. zák. obdobně jako pro výroky podle odst. 2 až 4 citovaného ustanovení. Vojenský soud může totiž rozhodnout o výkonu trestu odnětí svobody ve vojenském nápravném útvaru jen tehdy, jestliže lze předpokládat, že tento způsob výkonu trestu bude možno realizovat.

II. Výkon trestu odnětí svobody ve vojenském nápravném útvaru je pro odsouzeného příznivější než výkon trestu v první nápravně výchovné skupině. Odvolací soud může proto zařadit obžalovaného k výkonu trestu do první nápravně výchovné skupiny místo do vojenského nápravného útvaru jen na podkladě odvolání prokurátora podaného v neprospěch obžalovaného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze 17. 4. 1982 sp. zn. [Tzv 4/82.](#))

Rozsudkem ze dne 27. dubna 1982 sp. zn. [Tzv 4/82](#) Nejvyšší soud ČSSR vyslovil, že usnesením

vyššího vojenského soudu, jakož i v řízení, jež mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6, § 254 odst. 1, § 256 tr. ř., rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a přikázal vojenskému obvodovému soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem vojenského obvodového soudu ze dne 27. 10. 1981 sp. zn. 2 T 261/81 byl P. K., tehdy voják základní služby, uznán vinným pokusem trestného činu neoprávněného užívání cizího motorového vozidla podle § 8 odst. 1, § 209a odst. 1 tr. zák. v jednočinném souběhu s pokusem trestného činu opilství podle § 8 odst. 1, § 201 tr. zák., protože dne 14. 9. 1981 kolem 00.15 hod. ve Vrchlického ul. v Jihlavě po požití deseti 10stupňových a 11stupňových piv a jednoho litru svařeného vína, s nejméně 1,96 promile alkoholu v krvi, vnikl neuzamčenými levými předními dveřmi do osobního vozidla Š 1000 MB, SPZ JI-38-90, patřícího L. Š., vytrhl v něm dráty od spínací skříňky a jejich spojením nakrátko se snažil toto vozidlo nastartovat, ujel s ním však jen 7 metrů a byl zadržen bratrem a otcem majitelky a předán orgánům VB.

Za to byl obžalovaný odsouzen podle § 209a odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na pět měsíců s tím, že pro výkon tohoto trestu byl podle § 39a odst. 5 tr. zák. zařazen do vojenského nápravného útvaru. Dále mu byl podle § 49 odst. 1 tr. zák. uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dva roky.

Odvolání obžalovaného proti tomuto rozsudku bylo usnesením vyššího vojenského soudu ze dne 28. 1. 1982 sp. zn. 1 To 317/81 zamítnuto podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Proti citovaným rozhodnutím podal ministr národní obrany ČSSR stížnost pro porušení zákona, v níž uvedl, že výrokem o způsobu výkonu trestu odnětí svobody byl ve prospěch obžalovaného porušen zákon v ustanovení § 39a odst. 5 tr. zák. Podle názoru uplatněného v této stížnosti došlo k uvedenému porušení zákona proto, že po vyhlášení odsuzujícího rozsudku v době, kdy rozhodoval vyšší vojenský soud o odvolání v této věci, obžalovaný již nebyl vojákem základní služby, poněvadž byl dnem 31. 10. 1981 propuštěn do zálohy v souvislosti s uzavřením smlouvy v rámci organizovaného náboru do uhelného průmyslu. Ve smyslu citovaného ustanovení může totiž být do VNÚ zařazen pouze voják v základní službě. Odvolací soud nemohl tento vadný výrok napadeného rozsudku napravit, protože by porušil zásadu zákazu reformace in peius zakotvenou v ustanovení § 259 odst. 4 tr. ř. vzhledem k tomu, že rozhodoval toliko o odvolání podaném obžalovaným. Ministr národní obrany proto navrhl, aby Nejvyšší soud ČSSR rozsudek vojenského obvodového soudu ve výroku o způsobu výkonu trestu odnětí svobody zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., event. § 271 odst. 1 tr. ř.

Zástupce generálního prokurátora ČSSR navrhl, aby stížnosti pro porušení zákona bylo vyhověno.

Při posuzování podané stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ČSSR vycházel ze zásad vyslovených v ustanovení § 39a odst. 5 tr. zák., podle něhož k výkonu trestu odnětí svobody ve vojenském nápravném útvaru může obžalovaného zařadit pouze vojenský soud, jestliže odsuzuje vojáka v základní vojenské službě k trestu odnětí svobody nepřevyšujícímu dvě léta. Je pravda, že v projednávané věci byl obžalovaný v době, kdy samosoudce rozhodoval o trestu a způsobu jeho výkonu, tj. 27. 10. 1981, vojákem v základní službě, avšak již 31. 10. 1981 byl propuštěn do zálohy, takže výkon uloženého trestu odnětí svobody by nemohl být nařízen do VNÚ. Vyšší vojenský soud, který rozhodoval 28. 1. 1982 pouze o odvolání obžalovaného, nemohl obžalovaného zařadit k výkonu trestu do první nápravně výchovné skupiny, protože by takovým rozhodnutím porušil zásadu zákazu reformace in peius vzhledem k tomu, že způsob výkonu trestu ve VNÚ je pro odsouzeného příznivější. Odvolací soud může totiž ve smyslu ustanovení § 259 odst. 4 tr. ř. uložit obžalovanému přísnější trest, tzn. i přísnější způsob výkonu trestu odnětí svobody, jen na podkladě odvolání

prokurátora, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného.

Podle názoru Nejvyššího soudu ČSSR k základnímu pochybení při rozhodování o způsobu výkonu trestu odnětí svobody došlo již v řízení u soudu prvního stupně. Samosoudce byl totiž povinen, aby pro případ, že by výsledky hlavního líčení ukázaly, že bude třeba uložit obžalovanému nepodmíněný trest odnětí svobody s výkonem ve VNÚ, doplnil dokazování k osobě pachatele též o zjištění, zda výkonu takového rozhodnutí nebude bránit některá překážka, např. jeho špatný zdravotní stav, propuštění do zálohy apod. Orgány činné v trestním řízení jsou totiž ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. povinny zjišťovat i skutečnosti potřebné pro výrok o způsobu výkonu trestu odnětí svobody podle § 39a odst. 5 tr. zák. obdobně jako pro výroky podle odst. 2 a 4 citovaného ustanovení. Nejvyšší soud ČSSR má za to, že vojenský obvodový soud může rozhodnout o výkonu trestu odnětí svobody ve VNÚ jen tehdy, jestliže lze předpokládat, že tento způsob výkonu trestu bude možno realizovat.

V dalším Nejvyšší soud ČSSR vytkl nedostatky i ve skutkových zjištěních týkajících se viny obviněného.